

(ISSN: 2602-4047)

Demirel Fakiroğlu, G. (2022). Lexical Analysis of Written Exams of Students Learning Turkish as a Foreign Language, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 7(17), 933-964.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.583>

Article Type (Makale Türü): Research Article

LEXICAL ANALYSIS OF WRITTEN EXAMS OF STUDENTS LEARNING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Gözde DEMİREL FAKİROĞLU

Assist Prof, Istanbul University, Istanbul, Turkey, demirelg@istanbul.edu.tr

ORCID: 0000-0003-4138-5528

Received: 25.01.2022

Accepted: 10.05.2022

Published: 15.06.2022

ABSTRACT

In this study, the written exams of international students who learn Turkish as a foreign language has been analyzed in two respects: frequency of word use and use of collocation. The students' use of collocation and word frequency use has been analyzed at each level separately. The levels are A1, A2, B1, B2 and C1. Cross-level word frequency and total number of words have been analyzed in sketch engine program which is used for corpora analysis. The use of collocation has been analyzed by two different raters and The collocation words used by each student in their written expression were determined. It has been observed that the students used more academic and abstract words when their level increases. However, in the frequency analysis the frequently used words did not show a significant change in terms of meaning. In other words, frequently used words were similar across the levels. Another finding is that when the levels increased the number of used words increased and length of the texts increased as in each level exam the instructions are given for the expected use of number of words.

Keywords: Corpora, frequency, collocation, word, Turkish as a foreign language

INTRODUCTION

The definition of a text is various. The text can be written or spoken or even a drawing which conveys or includes a message or a meaning. Even graffiti are defined as a kind of text which has historically and culturally founded interpretation of the aspects of the world shaped by human personality and behavior. "Therefore, graffiti represent the written and visual aspects of language and, when read properly, has its own semiotics that can reveal the cultural politics of the place and the diverse geography of power and identity" (Rhiney, 2010: 6).

Text linguistics explains how text structures are constructed thematically and grammatically and their communicative function with applied examples. In other words, textlinguistics defines the formation of a text with its general principles and explains the importance of the elements that make up the text (Balci, 2006: 192). In the formation and analysis of texts, textuality criteria are taken as a basis. The textuality criteria are discussed under seven main headings. These are coherence, cohesiveness, purposefulness, informativeness, situationality, acceptability and intertextuality (De Beugrande & Dressler, 1981). Cohesion mentions what grammar rules are used to compose text. Cohesion provides unity not only between sentences, but also between paragraphs related to the surface structure of the text. Therefore, if the text constitutes integrity, the small units in the text must also correspond to each other. Use of reference, ellipsis and replacement bodies the cohesion of a text. For reference, instead of repeating the same word, another word, pronoun, phrase and suffix can be used to make the text more fluent to the reader or listener. The consistency in using the references enhances the unity of the text. For ellipse, taking out a part of the sentence as the reader can complete the missing element in mind by deducing from the context. As for replacement, when an element of a text is used instead of another element, replacement occurs. Those help making a text content shorter. Connectors are used to make the text more coherent. A variety of sentence elements are unified by consistency feature. A series of sentences come together to create a context in a holistic way which is ensured by coherence and consistency. Coherence constructs logical patterns between sentences, semantic and grammatical relationship. Coherence helps the reader understand a text well. A consistent text is a logical structure and guides the reader to the text. The orientation of a text is clarifying the message to the reader. As for informativeness, all the texts have the aim of generating information and readers aim to get the information presented in the text as a way of communication. Contextualization of a text is associated with the weaving of the textual content around a topic. Intertextuality which is one of the elements of textuality is the relation and reference to other texts within the same text. Texts play a crucial role in teaching the language. Thus, they are vital for teaching grammar in a context and transmitting culture (Ocak & Baysal, 2016: 37).

In lexical semantics, the distinction between sense and reference is important. The reference of a word may be a thing, an event, a sense, or a state. By using the word "chair", someone refers to a seat with four legs and a back. However, the sense of that word is its meaning in relation to the linguistic system internal to the mind. The exact meaning of a word can be related to the similar objects like bench, sofa etc. Translation of the words may not give the same sense in another language. The translational difference is because of the relational aspect of the language. Lexical semantics can be explained in connection with mental lexicon (Stringer, 2019: 181-182).

Ülper (2011) states that the most important function of writing is communication. Coherence and cohesion are two vital constituents of a text. Knowing the cohesion characteristics of a students writing helps determining the students written production abilities (Ülper, 2011).

The creation of a corpus of learners about teaching vocabulary in foreign language teaching and the accessibility of this compilation by students and teachers contribute to the linguistic development of students. Learners' corpus is databases that contain written and oral expressions of those who learn a language as a second or foreign language (Çalışkan, 2016: 40).

For learner corpora, Meunier (2021) states that access to large (electronic learner corpora in the 1990s led to a revolution in the way learner language was analyzed and described. The first learner corpora that exceeded one million word tokens in size were collected, and the new options offered by automatic corpus analysis tools offered unprecedented insights into learner language. Another key feature is that the texts included in learner corpora have been selected on the basis of a number of criteria or variables related to, among others: the learners themselves (e.g. target language, mother tongue, proficiency level), the type of communicative task (e.g. written/oral communication, descriptive/persuasive/narrative/expository writing/narrative, informal/formal level), the contextual conditions of language production or task setting (e.g. interactive tasks, computer-mediated communication) (Meunier, 2021: 25)

While a comprehensive corpus is available in teaching English as a foreign language or as a second language, there is no corpus of learners that can be used in teaching Turkish as a foreign language or a second language.

Cohesion

A text is not composed of a number of sentences which arbitrarily come together. The relation between the sentences need to create a sense of unity. This unity which is named as cohesion makes the text a whole. Cohesion does not ensure the unity of a text but it plays role for creating unity. For establishing cohesion in a text, writers use references, conjunctions and related words for the context (Morris & Hirst, 1991: 21).

The cohesion in the text is achieved through grammatical cohesion and lexical cohesion. According to Halliday and Hassan (1985) grammatical cohesion is analyzed under four categories which are references, substitutions, ellipsis and conjunctions. Lexical cohesion is analyzed under two categories which are reiteration and collocation. Reiteration originally is categorized as repetition, synonym, superordinate, and general word. While some categorize collocation together with reiteration categories, some analyze it separately under lexical cohesion title (Wang & Zhang, 2019: 2).

Grammatical Cohesion

Grammatical cohesion is obtained by using grammatical structures when creating a text. According to Halliday and Hasan (1976), there are four grammatical subcategories which are reference, substitution, ellipsis and conjunction. Reference is used instead of an element of a sentence before or after it takes place. References are usually used to avoid repetition. Substitution is used to replace a part of a sentence or the whole sentence. It can be done at lexical level or sentence level. As for ellipsis, it is the reduction of sentence, in other word using

incomplete sentences which is comprehensible for the reader. Cohesion is using connectors or cohesive ties between clauses or sections of a text (Halliday & Hassan, 1976).

Lexical Cohesion

Lexical cohesion has been classified differently by linguists. According to Hasan's model (1984) of lexical cohesion general category subtitles are: repetition, synonymy, hyponymy, meronymy and antonymy.

According to Halliday (1985) repetition is the strongest and most direct cohesive device. Grammatical forms and morphological forms are also accepted as cohesively related repetitions. Such as: found-foundation-founded, invite-invitation etc. Those words in the same group are accepted as the same lexical item (Malah, 2020: 50).

Reiterative lexical devices:

Synonyms/near synonyms, repetition, superordinate/hyponyms serve the communicative function of the message in the text, when a lexical item is repeated it leads to emphasis on the message and as a result making reading an easier task. An author can use different lexical devices at varying degrees to ensure textuality, not necessarily all items of textuality. When second language learners have awareness about lexical cohesion, their reading comprehension and writing skills can be developed more easily. If the language learners know the structure and vocabulary pattern of a text, it will help them gain fluency and improve critical reading ability (Enyi and Orji, 2019: 90).

According to a study conducted with L2 Arabic learners of English in terms of textual analysis of lexical cohesion in academic expository essays. The use of Derivational lexical forms is another indication of quality in high rated texts. In high rated texts there were fewer simple repetitions in sequential sentences. In high rated texts the repetitions are done in a longer distance and the writing style is appropriate for academic conventions (Bacha, N. N., Cortazzi, M. & Nakhle, F., 2002, p. 144).

Collocation

Collocation is the terms used as one of the sub-categories of cohesive devices. Collocation is the lexical tie created by semantically related words. Most important point about collocation is the use of items which share the same lexical environment.

Carter (1987) points out that collocation is related with systematic linguistics a separate study of language. Semantically related and consistent words weave to make a coherent text which constructs the elements of collocation (1987: 50). Accordingly, vocabulary is studied in a related field and particular subject, vocabulary associated with that subject is grouped around it (Carter, 1987: 50).

For textuality, within a discourse in addition to grammatical ties lexical connection is also an important device for holding the text together. The two main types of cohesion are grammatical which shows structural weaving of the text and lexical which shows weaving of the vocabulary in a discourse. Cohesive writing is not ensured only

by grammatically correct sentences but the connection of the authors' ideas at the level of sentence, paragraph and discourse. A text is constructed with a chain of related ideas connected with devices. For the interpretation of a text, a semantic relation is to be established. "Cohesion among other sub-systems form the integrated system of any language, and the guiding principle in language is that, the more conventionalized meanings are reflected through the grammar, and, the more particularized ones through the vocabulary. Cohesion is partly expressed through the vocabulary, and partly through the grammar of language." (Enyi & Orji, 2019: 85-86)

The second major importance of the vocabulary chain is that they provide clues to determine consistency and discourse structure.

Lexical chains give clues about the coherence and discourse structure of a text. If there is chain of texts in a discourse, there is also related words in the same text. There is an assumed structure common to all discourse which can be written or spoken. (Morris & Hirst, 1991: 23-24).

According to a study conducted with ESL learners (Raman & Mathew, 2020), students at low level language competence used a lot of repetitions and high level students used more semantically related collocated words than the others. They concluded that the use of cohesive devices does not directly affect the quality of students' writings.

According to Ülper's (2011) research on the Turkish written expressions of primary, secondary, high school and university students, the students at the tertiary level produced more coherent writings in comparison to primary and secondary school students. However, even the university students had problems in constructing a coherent text in the following points: connecting the title with the content, establishing semantic relations between the adjacent sentences, constructing introductory and body part of text and drawing a related conclusion (Ülper, 2011).

The knowledge of lexical cohesion in the text is important for the reader to understand the pattern of the text, to determine the keywords, to understand the subject and content of the text. Lexical cohesion, which is evaluated in the small-scale structure, is one of the cornerstones of the creation of the large-scale structure. In the evaluation of lexical cohesion, there may be changes according to the text type. The frequency of use of the concepts and the way they are used provide clues about the text. The frequency of repetitions in a text can change the quality of the text. The author's style also plays an important role in the conceptual pattern in the texts. In a good text, there are no unnecessary repetitions, and words are positioned to facilitate flow and understanding. Words can be repeated with the same word with their immediate meanings, antonyms or by changing the word category. A text can also be created with the parent term child term relationship or the words that evoke each other from the same concept area (Dilidüzgün, 2017: 63-67).

According to Karadağ (2020), « While planning exercises and activities in teaching materials, collocations of target words should be selected according to their frequency and added to the curriculum by making use of corpus

linguistics data. This collocations learner dictionary should be compiled on the basis of the frequencies of the collocations, just like target word lists » (Karadağ, 2020: 42).

Corpora

Corpora provide us with large collections or databases of texts from a language. Corpora gives a large set of data of texts from a language. The information from corpus helps understanding the words, their relationship with other words, their use in different contexts and their frequency of use in different contexts. It also gives the chance to compare the languages in different respects. Corpora is accessed through the analysis of written or transcribed texts. Each individual has access to different corpora but there is no record of personal corpora. Frequent collocations are the most useful words and easily accessible words in a language. Shorter collocations are more frequently used than long ones. According to British National Corpus (BNC), two-word collocations make up the 77 percent of of the total number of collocations in English. When learning a language or acquiring a language, high frequency words are acquired initially as they are more commonly used in daily life. Vocabulary can be categorized into four different categories: high frequency words, low frequency words, technical words and academic words. Low frequency words, technical and academic words are acquired later than high frequency words (Halim, 2018).

Using corpora is important for developing students' writings. According to a study conducted by Gilmore (2009), the students who took lessons about corpora showed a significant progress in their writing qualities. Using online corpora helped students to increase the naturalness of their writing. Teachers giving feedback to all writings may not be possible all the time and may not be an effective way of developing writing for all the students (Gilmore, 2009).

In line with the lexical cohesion categories suggested by Halliday and Hassan, the words in the texts in this study will also be examined under the frequency and collocation headings.

The aim of this study is to investigate frequency and extent of word use in the written exams of international students learning Turkish at Istanbul University Language Center. In addition, the collocations are evaluated as a set of words semantically.

In this study lexical cohesion in the texts will be categorized as follows: firstly, according to the frequency of non-grammatical words, the number of total words according to each level and the student's writing exams are evaluated according to the collocation of words used. Collocated words have been categorized according to the nature and meaning of words. Grammaticality is not taken into consideration.

In the current research, the written exams of 10 students are selected randomly from each level (A1-A2-B1-B2 and C1). Written expression topics of each level are different, but 10 students at each level chose one of the two topics presented to them and wrote about this topic.

In this study the answers for the following research questions have been investigated:

1. What kind of words are frequently used at each level by international students who are at Turkish preparation class?
2. Do the number of vocabulary used increase when the level of students' increase?
3. What kind of collocations do the students use according to each level?
4. Is there a relationship between the writing grades and collocations use of the students?

METHOD

Research Design

In this research, qualitative content analysis and quantitative method is used. For the analysis of the number of vocabulary for each level and the frequency of vocabulary for each level, sketch engine program is used. For the analysis of collocation, quantitative method is used. Qualitative research is a method that seeks answers to research questions through interpretation. In content analysis, a holistic perspective is taken as a basis, aiming to explain the collected data with concepts and relationships. In content analysis, similar data are interpreted by bringing them together in an order within the framework of certain concepts and content (Yıldırım & Şimsek, 2008)

Participants

International scholarship students of Istanbul University studying Turkish at Istanbul University Language Center. 50 students are randomly selected, 10 students from each level. In other words, 10 students from A1, 10 students from A2, 10 students from B1, 10 students from B2 and 10 students from C1 level are randomly selected. The written expression part of the end-of-course exams taken by these students at the end of each level was examined. A total of 50 different written expressions were reached.

Data Collection and Data Analysis

The necessary permission for this study, which was conducted in order to evaluate the written exam of 50 international students studying Turkish in the 2020-2021 academic year, was obtained from the Istanbul University Language Center Presidency with the permission letter numbered 844014. The corpora is constructed only for the texts written by 10 students at each level.

Firstly, the frequency and number of words used at each level is analyzed in sketch engine program. Secondly, the written exams of the students are analyzed according to collocation. The number of lexical items in each category is compared according to the levels.

For each level 10 written exams are analyzed from each level which makes 50 different texts. Two different raters categorized the lexical items and if there was a difference third rater categorized the lexical items.

The scoring of the texts and the assignment of words to the category of collocation are done with two different raters and scorers to ensure the validity and reliability.

In which ways the cohesive devices are used in a discourse is as important as the quantitative counts for differentiating high and low rated texts. The quality of writing depends more on the writers' creativity than quantitative analysis of cohesion. Good and poor writers can use the same cohesive devices but they use it differently. Thus, the effectiveness and quality of a text depends on the authors' style and the way of using the language. High rated texts have cohesive devices in a longer distance than low rated texts.

The words only belong to collocation of lexical categories, grammatical categories are not included. Orthographic mistakes are not taken into consideration.

The exams are given to the students at the end of each level and each exam consists of four skill areas which are reading, listening, writing and speaking respectively. Each skill is evaluated out of 25 points and total grade makes 100. The exams are proctored and evaluated by two different instructors.

The writing questions which are asked in the writing part of achievement exams are as follows:

A1

A foreign friend is coming to your country. Write an e-mail to your friend about your travel plan.

Please describe the holidays in your country and what you do during those holidays, taking into account the following topics.

A2

Write a letter to yourself to read in 15 years.

Give information about your country to a tourist going to your country and give advice.

B1

Write an article about success in business life.

Write an article about your childhood and your life today.

B2

Write a travel article about a place you have visited.

What do you think is the most important technological tool ever invented?

C1

Write a summary of a movie you watched.

Imagine that you are traveling in time, and explain the time period you went to.

As for the rubric which is used for the evaluation of writing exams, the writing exams are evaluated out of 25 points which is the same for evaluating other skills. Writing part of the achievement exams are evaluated

according to the criteria suggested by Common European Framework. The criteria for evaluation is as follows: grammar, vocabulary use, content, cohesion, length, punctuation.

FINDINGS

Table 1. Frequency of Words at Each Level

A1	f	A2	f	B1	f	B2	f	C1	f
one (bir)	29	A lot (çok)	57	One (bir)	118	A lot (çok)	41	One (bir)	38
later (sonra)	26	There is (var)	47	A lot (çok) people (insanlar)	35	There (orada)	17	To be (olmak)	32
A lot (çok)	25	Beautiful (güzel)	30	Each (her)	20	Each (her)	14	A lot (çok)	28
Going (gidiyoruz)	22	Each (her)	26	later (sonra)	16	There is (var)	13	Each (her)	25
Beautiful (güzel)	20	There (orada)	23	time (zaman)	15	Beautiful (güzel)	13	Time (zaman)	21
There is (var)	13	Big (büyük)	13	Big (büyük)	13	People (insanlar)	12	Successful (başarılı)	18
Mine (benim)	11	After (sonra)	13	Never (hiç)	13	Before (önce)	10	When a child (çocukken)	17
Day (gün)	11	Ok (olur)	9	More (daha)	13	After (sonra)	10	Work(iş)	13
Together (beraber)	10	in the Season (mevsimde)	9	His/her (onun)	12	Last (son)	10	There is (var)	11
You're staying (kalıyoruz)	8	summer (yaz)	8	Film (filmin)	11	Day (gün)	10	People (insanlar)	11
Good (iyi)	7	Place (yer)	8	Decision (karar)	11	important (önemli)	9	Only (sadece)	10
Food (yemek)	7	zimbabve	8	As (olarak)	10	Phone (telefon)	8	Successful (başaralı)	9
İstanbul	7	You can eat (yiyebilirsiniz)	8	Day (gün)	10	A lot (çok)	8	Life (hayat)	9
We're eating (yiyoruz)	7	Weather (hava)	7	in the way (şekilde)	10	Happened (oldu)	8	Thing (şey)	9
We're doing (yapıyoruz)	6	Visit (ziyaret)	7	New (yeni)	10	kölsay	8	Education (eğitim)	8
each (her)	6	Generally (genellikle)	7	Girl (kız)	9	Good (iyi)	8		
Here (burada)	6	Different (farklı)	7	Beautiful (güzel)	9	I went (gittim)	8		
Week (hafta)	6	Maybe (belki)	7	Small (küçük)	9	Drone (drone)	7		
Hi (merhaba)	5	A lot (çok)	7	Young (genç)	8	Two (iki)	7		
Before (önce)	5	You can go (gidebilirsiniz)	7	Despite (rağmen)	8	Thing (şey)	7		
To home (eve)	5	Good (iyi)	7			To buy (almak)	7		
Waiting (bekliyoruz)	5	gazze	7	Himself/her self (kendi)	8	Weather (hava)	6		
Festival (bayram)	5	bişkek	6	İstanbul	8	Place (yer)	6		
Not (değil)	4	For this reason (sebep)	6	There was (vardı)	8	New (yeni)	6		
We're taking (alıyoruz)	4	City (şehir)	6	None (Hiçbir)	8	invention (icat)	6		
How (nasıl)	4			Police (polis)	8	Some (bazı)	6		
Türk	4					There (oraya)	6		
						disney	6		

You're coming (geliyorsun)	4
Your family (ailen)	4
We're drinking (içiyoruz)	4
Morning (sabah)	4

(f: frequency of words at each level)

Table 2. Total Number of Words Used at Each Level

Level	Number of Words
A1	1.092
A2	1.799
B1	1.895
B2	2.124
C1	3.540

The frequency of words has been analyzed in the sketch engine program by filtering the punctuation marks and grammatical words. When the number of words are counted in the sketch engine in level A1 1.092 words are used by the students, in level A2 1.799 words are used, in level B1 1.895 words are used, in level B2 2.124 words are used and in level C1 3.540 words are used. This is an anticipated result that when the students' proficiency level increases their vocabulary knowledge and use increases as well. They construct longer sentences with a variety of words. However, in the beginning levels students make a lot of repetitions by using the same or similar words. The biggest gap is between the B2 and C1 level in comparison to other level transitions. In C1 level the students take academic language classes as well. The leap is more than 1000 words which shows that the students are more proficient in both academic and daily language. In comparison to A1 level, we observe that the use of more than 700 words shows the vocabulary needs of the students to improve their communication skills in different subjects after they receive the basic language education and they learn to use these words. Academic language enriches the students' vocabulary capacity. While in A1 and A2 levels more basic concrete words are used, starting from B1 level more abstract and academic words are used. In other words, the words that are frequently used at A1 and A2 levels are also frequently used at B1, B2 and C1 levels. However, there is not a significant difference between the frequency of words and the meanings according to the levels. Frequently used words depend on the topic which is assigned in the exam.

Table 3. Collocated Words Used at A1 Level

A1	
Student-Score	Collocated Words
Student 1 -20-M	Istanbul, Traveling, Taking pictures, Buying a gift, Grand Bazaar, Sultanahmet Galata, Beşiktaş, Taksim, Galata tower, tramway
St 2 -15	Hometown, capital, Attractions, Nejashi mosque Cultural gifts, Cultural food, Kitfo/genfo/kocho
St 3-22	Holidays, Celebration, Shopping, Food, Family, Gift Mom, Dad, Brothers, sister
St 4 -17	My Country, Family, Mother, Father, Sister, Brother
St 5 -20	Exercise, Sport, Hotel, Shopping Mall, Indonesian Food, Gift, Plan, Plane, Hobby, Travel
St 6 -15	Eid, Eid al-Fitr, Eid al-Adha, Visit, Dress, Cleaning, Gift, Eid prayer, relative
St 7 -24	Plan, Holiday, Fun, Party, Birthday, Gift Shopping, Activity
St 8-15	Turkey, Turkish food, Turkish coffee, tea
St 9-25	Istanbul, city, Crowd, Taksim, Turkish, Lentil soup, Turkish coffee
St 10- 15	Istanbul, Hagia Sophia, Sultanahmet, shopping mall, gift, country, visit, hotel, Grand bazaar, Taksim square, Turkish coffee

Table 4. Collocated Words Used at A2 Level

A2	
Student-Score	Collocated Words
St 1-21	Kyrgyzstan, Capital, Bishkek, City, Lake, Issyk-lake, Mountains, Lush Green Forests, Azure Lakes, Wide rivers, Mountain, canyon, landscape
St 2-22	Ship Captain, Graduate, Naval Engineering, Destination, Future, Country, China, Japan, South Korea University, Istanbul Technical University, Department of Ship and Marine Engineering
St 3-15	Rich, money, expensive coffee, party, Lamborghini, pool house
St 4-20	Geography, North, South, East, Winter, Snow Animal, Lion, giraffe, Food, Fish, rice, Country, Capital, Pakistan, Islamabad, Murrey
St 5-20	Food, Delicious, Dessert, Eastern food, Western food climate, temperate, cold, hot
St 6-25	Graduation, University, Master's, Doctorate
St 7-23	Bus, Train, Taxi, Buffet, Food, Rice, Vegetables, Chicken, meat
St-8-18	Real Madrid, Football, Footballer, Game, Pfour, fortnite
St 918	Weather, Rainy, Windy, Sunny, Hot, Wind, Dusty wild animal, elephant, tiger, lion, antelope, rabbit, fox
St 10-22	Restaurant, Turkish cuisine, Chinese cuisine, Russian food, Russian breakfast, Delicious, Meal, Borsh, Pelmeni, Okroska, Sirnyki, kvass

Table 5. Collocated Words Used at B1 Level

B1	
Student-Score	Collocated Words
St 1-18	Goal, Success, Business high salary, education
St 2-25	Businessman, Food manufacturers, fashion designers, restaurant owners, jewelers art, talent, drawing, playing the piano, gallery, museum
St 3-24	Plan, Goal, Success, Education, Social life
St 4-22	Child, Play, Park, Fun
St 5-22	Business life, Boss, Respect, Free time, Education, Extra work

	Business, Pilot, Doctor, Engineer
St 6-19	Travel, Sea, camping
St 7-25	Goal, Education, Achievement, Responsibility, Starting a Business, Profession, Doctor, Lawyer, Engineer
St 8-21	Computer, Computer engineer, coding
St 9-25	Hobbies, Knitting, Drawing, Sewing, Hairdressing, Fashion design Childhood, Youth, Innocence, personality
St 10-25	A Very High Pay, Great Status, As A Boss, The Advantages Of The Job, Flexible Hours, Vacation Time, Bonuses Or Satisfaction

Table 6. Collocated Words Used at B2 Level

Student-Score	Collocated Words
St 1-25	fruit, snack, food, beverage, barbecue, convenience food
St 2-17	Sea, Sand, Sun, Mediterranean climate, Beach South, Summer, Aegean coastline
St 3-25	Kazakhstan , Almaty, spare clothes, swimming towel, sunscreen and anti-mosquito cream mountain, landscape, photo
St 4-18	Weather conditions, Windy weather Instrument, Drone, Filming, Video shooting, Journalism, Scientific research Management, Bird's eye view, Panoramic, Land drawing, Map making
St 5-24	Weather conditions, Windy weather Instrument, Drone, Filming, Video shooting, Journalism, Scientific research Management, Bird's eye view, Panoramic, Land drawing, Map making
St 6-16	Picnic, Fishing Sightseeing, Taking pictures, Swimming
St 7-20	Electricity, communications, cars, machines, computers, cell phones in restaurants, homes, hospitals, factories, film industries, military, offices
St 8-23	USA, Country, State Ocean, Beach, Beach, Seashells
St 9-23	Smartphone, Internet, Clock, Camera, Calendar
St 10-19	Travel, Visa, Airport, Chinese Government Office, Airport, Chinese money

Table 7. Collocated Words Used at C1 Level

Student-Score	Collocated Words
St 1-24	History, Black And White Photography, Classic Cars Ferry, Crowded, Yeşilçam
St 2-25	Innovative, traditional School, Physics, math, chemistry, English Training techniques, High score
St 3-22	Brutal, Criminal, Weapon, Innocent, Unjust, Soldier, Order, War
St 4-24	Film, Writer, Character, Director, Actress, Lead Role, Design, Make-up, Actress
St 5-24	Thailand, Phuket, Earthquake, Tsunami, Rescue, Aid, Rescue
St 6-22	Cordoba, Civilization, Andalusia, Architecture, Culture, Mosque dome, Build, Palace fountain Plato, Aristotle, Socrates, Ibn Rusd, Ibn Farabi
St 7-23	Investigation, Solution, Protest, Police, Incident, Police, Commissioner
St 8-25	Technology, Electronics, Flying taxi, Smart home system, Mobile phone, Robot
St 9-24	Transportation, Ferry, train, Yugoslavia, Immigrant, Istanbul, Commerce Different Clothes, Letter, Azan, Mosque, Muslim, Christian
St 10-24	Disease, Doctor, Treatment, Rehabilitation, Physical therapy, Wheelchair, Electric chair, Central nervous system, Spinal cord, Neuron, ALS (Amyotrophic Lateral Sclerosis), diagnosis

Table 8. Students Writing Grades and the Number of Collocated Words they Use at Each Level

Student	A1		A2		B1		B2		C1	
	Grade	Number of Words	Grade	Number of Words	Grade	Number of Words	Grade	Number of Words	Grade	Number of Words
1	20	11	21	13	18	05	25	06	24	06
2	15	09	22	13	25	11	17	08	25	09
3	22	10	15	06	24	05	25	09	22	08
4	17	07	20	18	22	04	18	12	24	09
5	20	10	20	08	22	10	24	08	24	07
6	15	10	25	04	19	03	16	05	18	13
7	24	08	23	09	25	09	20	13	23	07
8	15	04	18	06	21	03	23	07	25	06
9	25	07	18	14	25	10	23	05	24	13
10	15	11	22	12	25	7	19	06	21	12

The use of collocation is analyzed in two respects: Firstly, semantically and secondly quantitatively in parallel with the students writing scores.

In A1 level there is more repetition with the same words than other levels. The repeated words are usually in adjacent sentences. The collocation is not encountered very frequently. Low-rated writings include repetition in adjacent sentences. There is no relationship between the use of semantically cohesive words and the rating of the texts in all levels. In other words, the rating of written exams are done according to the use of the words in the text and being related to the given topic. Teachers usually give low rates to grammatically incorrect texts. It can be concluded that the use of collocation and the number of words used do not determine the high rating of the texts. While the correct use of words was included in the scoring scale, it was concluded that this scoring was not related to the use of collocation words and the use of collocation words was not sufficient to make a text fluent and coherent.

In C1 level, the content of collocated words is more academic and abstract. The number of vocabulary in the collocation set is not significantly higher than B2 level.

In both B1 and B2 levels, the collocated vocabulary related to technology and occupations are used frequently.

In A1 and A2 levels, the vocabulary set related to daily encounters like family, daily routines, friends, food, city sightseeing, school and weather are used. Those vocabularies are related to daily conversations and daily needs.

We can conclude from the findings that the use of collocation does not ensure a coherent and fluent text. Together with collocation, students are supposed to have grammatical, lexical, punctuation and textual knowledge to construct a qualified text.

In addition, in this study students at each level were expected to write about any of the two subjects they were given. While writing on similar subjects and using similar concrete words at A1 and A2 levels, it was observed

that as the levels progressed, at B1, B2 and C1 levels, the collocation words used included words from very different disciplines and the students wrote the subjects they chose from different perspectives.

Looking at Table 8, which includes scoring and collocation word counts, there is no consistency between word count and writing grade at any level. Looking at the tables, it cannot be said that students with high writing grades use collocation words more, or students with low writing grades use collocation words less.

CONCLUSION and DISCUSSION

The vocabulary capacity of language learners differs from native language users. Those who learn Turkish as a foreign language have the vocabulary related to the subjects they encounter in daily and academic life.

In this study, findings were obtained about the frequency of word use and the use of collocations in the written expressions of university preparatory students who learn Turkish as a foreign language. According to the frequency analysis and word count, in this study, it was concluded that the number of words used by Turkish as a foreign language learners at all levels increased over time. This is an anticipated result of language development. It is surprising that the frequency of the vocabulary used at each level did not show a meaningful difference. However, the number of frequently used vocabulary is more at lower levels than it is at higher levels. In other words, the number of frequently used vocabulary is higher at A1, A2 and B1 levels than it is B2 and C1 levels. As for collocation analysis of the present study, at higher levels such as B2 and C1, the variety of utilized vocabulary is more than it is at A1, A2 and B1 levels. At lower levels similar collocations are used by the samples of the study.

When it comes to the use of collocations, besides the students' proficiency in the foreign language, the vocabulary in their mother tongue is also extremely important. While a subject connotes many words for one student, the same amount of words may not be used for another student on the same subject. Students' use of collocation words may not be directly dependent on their language proficiency. In addition to the use of words, the use of other textuality criteria also plays an important role in the creation of a text. The success of a text may not depend exactly on the frequency of use of collocations.

In writing, the use of repetition, collocations, transitional expressions and other cohesive devices are used to guide the readers and present a discourse in a holistic way. The parts of a composition are like the parts of a puzzle, if one is missed the meaning in the discourse may be lost. The difference between coherence and cohesion can be explained as follows: in the coherence the big parts come together to construct the whole picture, as for cohesion the intra and inter-sentential small parts come together with different semantic and linguistic ties to create the whole picture. Cohesive devices are explicit set of ties; the readers can understand the design of the text by explicit cohesive device clues. Cohesion does not ensure coherence; however, it gives implications about it. Cohesion not only creates a systematic text but also gives the content of any text comprehensibly to any reader (Emah & Omachonu, 2018: 79)

Effective writing and efficient comprehension are the results of cohesive relations which take place among the linguistic elements of any written text. The network of cohesive relations is important for understanding any written text. "Writers should have the knowledge to tie sentences clearly and naturally. The reader is the active collaborator of the writer as s/he trusts on the text to get a meaning and make a sense of it" (Emah & Omachonu, 2008).

Vocabulary teaching is extremely important in the development of students' linguistic proficiency in foreign language teaching. Vocabulary teaching can be handled from different perspectives. Successful vocabulary teaching should enable the recycling of new words in context, and should be included in the teaching system of both mother tongue and target language vocabulary during curriculum and program development. The vocabulary of the learners in their mother tongue makes it easier for them to access foreign language words. Therefore, vocabulary teaching should target communicative functions, most of the lexical learning takes place in a subconscious process rather than conscious learning (Stringer, 2019: 198). Students with good vocabulary and grammar are more successful both in reading and listening comprehension, and in their written and oral expressions. Evaluating the written and oral expressions of the students according to the previously determined criteria and providing the necessary feedback to the students contributes significantly to the development of their written and oral expressions.

RECOMMENDATIONS

This study can be developed by providing access to the written expressions of students in different schools and different age groups learning Turkish as a foreign language.

The use of words in children's written expressions can be evaluated from different perspectives.

Orthographic, syntactic and morphological analysis of the written texts of the students can be made and categorized according to the mother tongue of the participants.

ETHICAL TEXT

The required permission for this study, which was conducted in order to evaluate the written exam of 50 international students studying Turkish in the 2020-2021 academic year, was obtained from the Istanbul University Language Center Presidency with the permission letter numbered 844014.

"In this article, the journal writing rules, publication principles, research and publication ethics, and journal ethical rules were followed. The responsibility belongs to the author (s) for any violations that may arise regarding the article. "

Author(s) Contribution Rate: The contribution of author to this study is 100 %.

REFERENCES

- Bacha, N. N., Cortazzi, M. & Nakhle, F. (2002). Academic Lexical Literacy: Investigating the Cohesion of Arabic Speakers' Essays in English. *IJAES*, 3.
- Bacha, N. N., Cortazzi, M. & Nakhle, F. (2002). Academic Lexical Literacy: Investigating the Cohesion of Arabic Speakers' Essays in English, *IJAES*, 3, 119-152.
- Balçı, H. A. (2006). Metin Dilbilim Açısından Bir Çözümleme . *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (21 , 191-204 .
- Carter, R. (1987). *Vocabulary: applied linguistic perspectives*. Allen and Unwin.
- Çalışkan, N. (2016). Öğrenir Derlemleri: Kapsam, Tasarım ve Uygulamalar. *Turkophone*, 1 (1) , 40-53 .
- De Beaugrande, R. & Dressler, W. (1981). *Introduction to text linguistics*. London & New York: Longman.
- Dilidüzgün, Ş. (2017). *Metindilbilim ve Türkçe Öğretimi Uygulamalı Bir Yaklaşım*. Anı Yayıncılık.
- Emah, S. S. & Omachonu, C. G. (2018). Functions of Cohesive Devices in Text Comprehension and Writing. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 3 (1).
- Enyi, A. U. & Orji, E.C. (2019). Lexical Cohesion in Non-fictional Narrative as Discourse: A Study of Ngugi Wa Thiong'O's Decolonizing the Mind. 7(3).
- Gilmore, A. (2009). Using Online Corpora to Develop Students' Writing Skills. *ELT Journal*, 63 (4) pp. 363-372
- Halim, H. A. (2018). *Corpus frequency approach in lexical studies*. Paper presented at Postgraduate Seminar SLCP April 24, Universiti Utara Malaysia.
- Halliday, M. A. K. & Hasan. R. (1976). *Cohesion in English*. Longman.
- Halliday, M. A. K. & Hasan, R. (1985) *Language, Context and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Deakin University Press, Geelong.
- Hasan, R. (1984). *Coherence and cohesive harmony*. In Flood, James (ed.) 1984: 181-218.
- Karadag, B. M. (2020). Yabancılara Türkçe öğretiminde eşdizimlilik: Bir model önerisi. *Dilbilim Dergisi*, 34, 27-56.
- Malah, Z. (2020). Lexical Cohesion: A Brief Review on Theoretical Emergence, Development and Practical Application in Discourse Studies. *International Journal of Linguistics and Communication*, 8 (2), 46-61.
- Meunier, F. (2021). Introduction to Learner Corpus Research, *The Routledge Handbook of Second Language Acquisition and Corpora* (pp.23-36), Chapter: 3, Publisher: Routledge.
- Morris, J. (1991). Lexical Cohesion Computed by Thesaural Relations as an Indicator of the Structure of Text. *Computational Linguistics*, 17 (1).
- Ocak, G. & Akkaş Baysal, E. (2016). Evaluation of English Textbooks in Terms of Textuality Standards. *Journal of Education and Training Studies*, 4 (12).
- Raman, M. G. & Mathew, S. E. (2020). Lexical Cohesion in ESL Writing. *Research Journal of English Language and Literature (RJELAL)*, 8 (2), 185-194.
- Rhiney, K. (2010). Text/textuality. In B. Warf (Ed.), *Encyclopedia of geography*. (2809-2813). *Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.* doi: <http://dx.doi.org/10.4135/9781412939591.n1129>
- Stringer, D. (2019). *Lexical Semantics: Relativity and Transfer* Indiana University, USA –Chapter 7

Ülper, H. (2011). Öğrenci Metinlerinin Tutarlılık Bağlamında Değerlendirilmesi. *Turkish Studies, - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 6(4), 849-863.

Wang, J. & Zhang, Y. (2019). Lexical Cohesion in Research Articles. *Linguistics and Literature Studies* 7(1), 1-12

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENE ÖĞRENCİLERİN YAZILI SINAVLARININ SÖZCÜKSEL ANALİZİ

Öz

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen uluslararası öğrencilerin yazılı sınavları kelime kullanım sıklığı ve eşdizimlilik olmak üzere iki açıdan incelenmiştir. Öğrencilerin eşdizim kullanımları ve sözcük kullanım sıklığı her düzeyde ayrı ayrı incelenmiştir. Yazılı anlatımları incelenen öğrenci seviyeleri A1, A2, B1, B2 ve C1'dir. Cümle analizi için kullanılan "sketch engine" programında düzeylere göre kullanılan kelimelerin sıklığı ve toplam kelime sayısı analiz edilmiştir. Eşdizim kullanımı ise iki farklı değerlendirici tarafından analiz edilmiş ve her öğrencinin yazılı anlatımında kullandığı eşdizimli kelimeler tespit edilmiştir. Öğrencilerin seviyeleri arttıkça daha akademik ve soyut kelimeler kullandıkları görülmüştür. Eşdizimli kelimelerin metnin içinde bulunması tutarlı ve akıcı bir yazının oluşumunu sağlamak için yeterli değildir. Sıklık analizinde, sık kullanılan kelimeler anlam bakımından incelendiğinde seviyelere göre önemli bir değişiklik görülmemiştir. Başka bir deyişle, sık kullanılan kelimeler düzeyler arasında benzerlik göstermektedir. Bu çalışmadan elde edilen diğer bir bulgu ise, seviyeler arttıkça kullanılan kelime sayısının arttığı ve metinlerin uzunluğunun arttığı sonucudur. Bunun nedeni, her seviye sınavında öğrencilere yazmaları gereken kelime sayısı ile ilgili alt ve üst sınır belirlenmesi ve kelime sınırının her seviyede yükselmesidir.

Anahtar Kelimeler: Derlem, sıklık, eşdizimlilik, kelime, yabancı dil olarak Türkçe.

GİRİŞ

Metin kelimesi ile ilgili farklı tanımlamalar yapılmaktadır. Bir metin yazılı bir anlatım olabilir veya sözlü bir anlatım olabilir, hatta bir anlam taşıyan, mesaj içeren bir çizim bile olabilir. Grafiti bile, dünyanın insan davranışı tarafından şekillendirilen yönlerinin tarihsel ve kültürel olarak temellendirilmiş yorumuna sahip bir metin türü olarak tanımlanır. “Dolayısıyla, grafiti, dilin yazılı ve görsel yönlerini temsil eder ve doğru okunduğunda, bir yerin kültürünü, kimliğini ve coğrafyasını ortaya çıkarabilecek kendi göstergebilimine sahiptir” (Rhiney, 2010: 6).

Metindilbilim, metin yapılarının tematik olarak ve dilbilgisel olarak nasıl kurgulandığını ve iletişimsel işlevini uygulamalı örneklerle açıklar. Yani, metindilbilim bir metnin oluşumunu genel ilkeleriyle tanımlar ve metni oluşturan unsurların önemini açıklar (Balcı, 2006: 192). Metinlerin oluşumunda ve analizinde metinsellik ölçütleri esas alınır. Metinsellik ölçütleri yedi ana başlıkta ele alınmaktadır. Bunlar, bağdaşıklık, bağlaşıklık, amaçlılık, bilgisellik, durumsallık, kabul edilebilirlik ve metinlerarasılıktır (De Beugrande ve Dressler, 1981). Bağlaşıklık, metin oluşturmak için gerekli olan dilbilgisi kuralları ve sözcüklerin kullanımı ile ilgilidir. Bağlaşıklık sadece cümleler arasında değil, metnin yüzey yapısıyla ilgili paragraflar arasında da bütünlük sağlar. Bu nedenle metin bütünlüğü oluşuyorsa metindeki küçük birimlerin de birbirleriyle uyumlu olması gerekir. Gönderimler, eksilteler ve değiştirimler bir metnin bağlaşıklığını sağlayan dilbilgisel unsurlardır. Gönderim ile aynı kelimeyi tekrar etmek yerine başka bir kelime, zamir, tamlama ve son ek kullanılarak metin okuyucu veya dinleyici için daha akıcı hale getirilebilir. Sözcüksel ve dilbilgisel bağlaşıklık unsurlarının kullanımındaki tutarlılık, metnin bütünlüğünü artırır. Eksilti yapılan cümlelerde, okuyucu, bağlamdan çıkarım yaparak eksik unsuru zihninde tamamlayabilir. Değiştirmeye gelince, tekrara düşmemek için bir ögenin ya da cümlenin yerine aynı anlamı veren başka bir kelimenin ya da cümlenin kullanılmasıdır. Bunlar, bir metni tekdüzelikten, gereksiz uzunluktan ve tekrardan kurtararak daha akıcı bir metin oluşturulmasına yardımcı olur. Metni daha tutarlı hale getirmek için bağlaçlar kullanılır. Bu sayede, cümleler arası ve cümle içi unsurlar tutarlı bir metin oluşturmak amacıyla bir araya getirilir. Tutarlılık bütüncül bir bağlam oluşturulması için bir dizi cümlenin biraraya getirilmesiyle sağlanır. Tutarlılıkta cümleler arasında anlamsal ve dilbilgisel ilişkiler kurularak bütüncül bir yapıya ulaşılır.

Tutarlılık, okuyucunun bir metni iyi anlamasına yardımcı olur. Tutarlı bir metin, mantıksal bir yapıdır ve okuyucuyu metne yönlendirir. Bir metnin amacı, mesajı okuyucuya net bir şekilde iletmektir. Bilgilendiriciliğe gelince, tüm metinler bilgi üretme ve iletme amacına sahiptir ve okuyucular metinde sunulan bilgileri bir iletişim yolu olarak elde etmeyi amaçlamaktadır. Bir metnin bağlamsallaştırılması, metinsel içeriğin bir konu etrafında örüntülenmesiyle ilişkilidir. Metinselliğin unsurlarından biri olan metinlerarasılık, aynı metin içinde diğer metinlerle yapılan ilişkilendirmeler ve gönderimlerdir. Metinler dil öğretiminde çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle bir dili doğru bağlamda öğretmek ve kültürü aktarmak için hayati önem taşırlar (Ocak ve Baysal, 2016: 37).

Sözlüksel anlambilimde, anlam ve gönderim arasındaki ayrım önemlidir. Bir kelimenin gönderimi bir nesne, bir olay, bir anlam veya bir durum olabilir. “Sandalye” kelimesini kullanarak, birisi dört ayaklı ve yaslanacak yeri olan bir koltuğu ifade eder. Bununla birlikte, o kelimenin anlamı, zihnin içindeki dilsel sistemle ilgili anlamıdır. Bu

kelimenin tam anlamı, sıra, kanepeler vb. benzer nesnelere ilişkilendirilebilir. Kelimelerin çevirisi başka bir dilde aynı anlamı vermeyebilir. Çeviri farkı, dilin ilişkisel yönünden kaynaklanmaktadır. Sözcüksel anlambilim, zihinsel sözlükle bağlantılı olarak açıklanabilir (Stringer, 2019: 181-182).

Ülper (2011), yazmanın en önemli işlevinin iletişim olduğunu belirtmektedir. Tutarlılık ve bağdaşıklık, bir metnin iki hayati bileşenidir. Öğrencilerin yazdıklarının bağdaşıklık ve bağlaşıklık özelliklerinin bilinmesi, öğrencilerin yazılı üretim yeteneklerinin belirlenmesine yardımcı olur (Ülper, 2011).

Yabancı dil öğretiminde kelime öğretimi konusunda öğrenir derleminin oluşturulması ve bu derleme öğrencilerin ve öğretmenlerin ulaşabilmesi öğrencilerin dilsel gelişimine katkı sağlar. Öğrenir derlemi, bir dili ikinci dil ya da yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı ve sözlü anlatımlarının yer aldığı veri tabanlarıdır (Çalışkan, 2016: 40).

1990'larda geniş çapta elektronik ortamda öğrenen derlemine erişim, öğrenen dilinin analiz edilmesine ve tanımlanmasına olanak sağladı. Boyut olarak bir milyon kelimeyi aşan ilk öğrenen derlemleri toplandı ve otomatik derlem analiz araçlarının sunduğu yeni seçenekler öğrencinin diline ilişkin veriler sundu. Öğrenen derleminin önemli bir özelliği de yer alan metinlerin, diğerleri arasında, bir dizi kıstas veya değişken temelinde seçilmiş olmasıdır: öğrencilerin kendileri (ör. Hedef dil, ana dil, yeterlilik düzeyi), iletişimsel görevin türü (ör. Yazılı/sözlü iletişim, betimleyici/ikna edici/anlatısal/açıklayıcı yazma/anlatı, günlük dil/resmi dil), dil üretiminin veya dil kullanımıyla ilgili görevlerin bağlamsal koşulları (ör. Etkileşimli görevler, bilgisayar aracılı iletişim) (Meunier, 2021:25).

İngilizcenin yabancı dil olarak ya da ikinci dil olarak öğretiminde çok sayıda derleme ulaşırlarken Türkçenin yabancı dil ya da ikinci dil olarak öğretiminde kullanılabilecek bir öğrenir derlemi yoktur.

Bağlaşıklık

Bir metin, gelişigüzel kelimelerden bir araya gelen birkaç cümleden oluşmaz. Cümleler arasındaki ilişkinin bir bütünlük oluşturması gerekir. Bağlaşıklık adı verilen bu uyum, metni bir bütün haline getirir. Bir metinde akıcılığı sağlamak için gönderimler, bağlaçlar ve bağlama uygun kelimeler kullanılır (Morris ve Hirst, 1991: 21).

Metindeki bağlaşıklık, dilbilgisel bağlaşıklık ve sözcüksel bağlaşıklık yoluyla sağlanır. Halliday ve Hassan'a (1985) göre dilbilgisel bağlaşıklık, gönderimler, değiştirimler, eksilteler ve bağlaçlar gibi kategoriler altında analiz edilir. Sözcüksel bağlaşıklık ise yineleme ve eşdizimlilik olmak üzere iki kategoride incelenir. Yineleme genel olarak aynı sözcüğün tekrarı, eşanlamlı, yakın anlamlı, alt terim üst terim ilişkisi ve genel kavram olarak kategorize edilir. Bazı araştırmacılar eşdizimliliği yineleme kategorileri ile birlikte sınıflandırırken, bazıları ise sözcük bağlaşıklık başlığı altında analiz eder (Wang ve Zhang, 2019: 2).

Dilbilgisel Bağlaşıklık

Dilbilgisel bağlaşıklık, metin oluşturulurken dilbilgisi yapıları kullanılarak elde edilir. Halliday ve Hasan'a (1976) göre gönderim, değiştirim, eksilti ve bağlaç olmak üzere dört temel dilbilgisel bağlaşıklık kategorisi vardır. Bir cümlenin herhangi bir unsuru yerine, bu unsur yer almadan önce veya sonra gönderimler kullanılır. Deęiřtirim, çoğunlukla tekrardan kaçınmak amacıyla bir cümlenin bir kısmı veya tamamı değiştirilerek kullanılır. Deęiřtirim,

sözcük düzeyinde veya cümle düzeyinde yapılabilir. Eksilti ise okuyucunun anlayabileceği şekilde cümlenin kısaltılması, diğer bir deyişle belli unsurları eksik cümleler kullanılmasıdır. Bağlaç ise, bir metnin cümleleri veya belli bölümleri arasında kullanılan birleştirici unsurlardır (Halliday ve Hassan, 1976).

Sözcüksel Bağlaşıklık

Sözcüksel bağlaşıklık, dilbilimciler tarafından farklı şekilde sınıflandırılmıştır. Hasan'ın (1984) sözcüksel bağlaşıklık modeline göre genel kategori alt başlıkları şunlardır: sözcük tekrarı, eş anlamlı kelime kullanılarak, yakın anlamlı ve zıt anlamlı sözcüklerle oluşturulan bağlaşıklık.

Halliday'e (1985) göre tekrar, metinde bağlaşıklık sağlayan en güçlü ve en doğrudan birleştirici unsurdur. Dilbilgisel formlar ve morfolojik formlar da birbirine bağlı tekrarlar olarak kabul edilir. Örneğin: kurum-kuruluş, davet-davetiye gibi kelimeler aynı sözlüksel gruba ait kelimeler olarak incelenir (Malah, 2020: 50).

Yinelemeli sözcüksel bağlaşıklık

Eş anlamlı/yakın anlamlılar, tekrar, üst terim, alt terim metindeki mesajın iletişimsel işlevine hizmet eder, sözcüksel bir öge tekrarlandığında mesaja vurgu yapılmasını sağlar ve bunun sonucunda metni daha akıcı hale getirir. Bir yazar, metinselliğin tüm öğelerini değil, metinselliği sağlamak için değişen derecelerde farklı sözcüksel unsurları kullanabilir. İkinci dil öğrenenler sözcük bağlaşıklığı konusunda farkındalık sahibi olduklarında, okuduğunu anlama ve yazma becerileri daha kolay geliştirilebilir. Dil öğrenenlerin bir metnin yapısını ve kelime kalıbını bilmeleri, akıcılık kazanmalarına ve eleştirel okuma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacaktır (Enyi ve Orji, 2019: 90)

Akademik denemelerde sözcüksel uyumun metinsel analizi açısından değerlendirildiği ikinci seviye Arapça İngilizce öğrenenler ile yürütülen bir araştırmaya göre türetilmiş sözlük formlarının kullanımı, yüksek puan alan metinlerde kalitenin bir göstergesi olarak ortaya çıkmıştır. Yüksek puanlı metinlerde, ardışık cümlelerde daha az tekrar tespit edilmiş olup tekrarlara daha uzun aralıklı cümlelerde rastlanmıştır (Bacha, N. N., Cortazzi, M. & Nakhle, F., 2002, s. 144).

Eşdizimlilik

Eşdizimlilik, kalıp dil unsurlarından biri olarak kullanılan bir terimdir. Eşdizim, anlamsal olarak ilişkili sözcüklerin oluşturduğu sözcüksel bağdır. Eşdizimlilik ile ilgili en önemli nokta, aynı sözlüksel ortamı (bağlamı) paylaşan öğelerin/sözcüklerin kullanılmasıdır.

Carter (1987), eşdizimliliğin, dilin ayrı bir çalışması olan sistematik dilbilim ile ilişkili olduğuna işaret eder. Anlamsal olarak ilişkili ve tutarlı kelimeler, eşdizim öğelerini oluşturan tutarlı bir metin oluşturmak için kullanılır (1987: 50). Buna göre, söz varlığı ilgili bir alanda ve belirli bir konudadır ve o konu ile ilişkili sözcükler anahtar sözcükler çevresinde gruplanır (Carter, 1987: 50).

Metinsellikte bir söylem içinde dilbilgisel bağların yanı sıra sözcüksel bağlar da metni bir arada tutan önemli araçlardır. Bağlılık, sözcüksel ve dilbilgisel olmak üzere iki ana başlıkta ele alınır. Tutarlı bir metin, yalnızca dilbilgisel olarak doğru cümlelerle değil, yazarların fikirlerinin cümle, paragraf ve söylem düzeyinde bağlantısı ile sağlanır. Bağlılık unsurlarıyla birlikte bağdaşık bir metin oluşturulur. Bir metnin yorumlanabilmesi için anlamsal bir bütünlük kurulmalıdır. “Diğer alt sistemler arasındaki uyum, herhangi bir dilin bütünlük sistemini oluşturur ve dilde yol gösterici ilke, daha gelenekselleştirilmiş anlamların dilbilgisi yoluyla ve daha özelleştirilmiş anlamların da kelime dağarcığı aracılığıyla yansıtılmasıdır. Tutarlılık, kısmen kelime hazinesi ve kısmen de dilin grameri aracılığıyla ifade edilir” (Enyi ve Orji, 2019: 85-86).

Sözcük grubunun ikinci büyük önemi, tutarlılığı ve söylem yapısını belirlemeye yönelik ipuçları sağlamasıdır. Sözcük grupları, bir metnin tutarlılığı ve söylem yapısı hakkında ipuçları verir. Yazılabilen veya konuşulabilen tüm söylemlerde ortak olan varsayılan bir yapı vardır (Morris ve Hirst, 1991: 23, 24).

Yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerle yapılan bir araştırmaya göre (Raman ve Mathew, 2020), düşük düzeyde dil yeterliliğine sahip öğrenciler çok fazla tekrar kullanmışlardır ve yüksek dil yeterliliğine sahip öğrenciler diğerlerinden daha fazla anlamsal olarak ilişkili eşdizimli kelimeler kullanmışlardır. Bu çalışmada, Raman ve Mathew (2020), bağlantılık unsurlarının kullanımının öğrencilerin yazılarının kalitesini doğrudan etkilemediği sonucuna varmışlardır.

Ülper'in (2011) ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin Türkçe yazılı anlatımları üzerine yaptığı araştırmaya göre ise yükseköğretim düzeyindeki öğrenciler ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha tutarlı metinler üretmişlerdir. Ancak üniversite öğrencileri bile başlık ile içerik arasında bağlantı kurma, bitişik cümleler arasında anlamsal ilişkiler kurma, metnin giriş ve gelişme kısmını oluşturma ve buna bağlı bir sonuç çıkarma noktalarında tutarlı bir metin oluşturmada sorun yaşamışlardır (Ülper, 2011).

Metindeki sözcük bağlantılığı bilgisi, okuyucunun metnin örüntüsünü anlaması, anahtar kelimeleri belirlemesi, metnin konusunu ve içeriğini anlaması için önemlidir. Küçük ölçekli yapıda değerlendirilen sözcüksel bağlantılık, büyük ölçekli yapının oluşturulmasının temel taşlarından biridir. Sözcük bağlantılılığının değerlendirilmesinde metin türüne göre değişiklikler olabilir. Kavramların kullanım sıklıkları ve kullanım biçimleri metin hakkında ipuçları vermektedir. Bir metindeki tekrarların sıklığı metnin okunurluğunu ve akıcılığını etkileyebilir. Yazarın üslubu da metinlerdeki kavramsal örüntüde önemli bir rol oynar. İyi bir metinde gereksiz tekrarlara yer verilmez, kelimelerin ve cümlelerin akışı anlamayı kolaylaştıracak şekilde konumlandırılmıştır. Sözcükler, aynı sözcükle, yakın anlamlıları, zıt anlamlıları kullanılarak tekrar edilebilir. Üst terim-alt terim ilişkisi veya aynı kavram alanından birbirini karşıtıran kelimelerle de tutarlı bir metin oluşturulabilir (Dilidüzgün, 2017 : 63-67).

Karadağ (2020)'a göre, « Öğretim materyallerinde alıştırma ve etkinlikler planlanırken hedef sözcüklerin eşdizimliliği derlem dilbilim verilerinden faydalanarak sıklık derecelerine göre seçilmeli ve müfredata eklenmelidir. Bu eşdizimlilik öğrenci sözlüğü tıpkı hedef sözcük listelerinde olduğu gibi eşdizimliliklerin sıklıkları temel alınarak derlenmelidir » (Karadağ, 2020: 42).

Derlem

Derlem, bize bir dilde oluşturulan farklı kullanımlardaki metinlerin büyük koleksiyonlarını veya veritabanlarını sağlar. Derlem, bir dile ait çok sayıda metin verisi sağlar. Derlemden elde edilen bilgiler, sözcükleri, diğer sözcüklerle ilişkilerini, farklı bağlamlarda kullanımlarını ve farklı bağlamlarda kullanım sıklıklarını anlamaya yardımcı olur. Ayrıca dilleri farklı açılardan karşılaştırma şansı verir. Derleme yazılı veya sözlü olup transkripsiyonu bulunan metinlerin analizi amacıyla ulaşılır. Bireyler derlemlere farklı şekillerde erişebilirler, derlemlerin oluşumuna da aynı zamanda metin ekleyerek katkı sağlarlar. Sık kullanılan ifadeler, bir dilde en kullanışlı ve kolay erişilebilir sözcüklerdir. Daha kısa ifadeler, uzun olanlardan daha sık kullanılır. Ulusal İngiliz Derlemine (British National Corpus -BNC) göre, iki kelimededen oluşan ifadeler, İngilizce'deki toplam kelime sayısının yüzde 77'sini oluşturuyor. Bir dil öğrenirken veya bir dil edinirken, yüksek frekanslı kelimeler günlük hayatta daha yaygın olarak kullanıldığı için daha erken dönemlerde edinilir. Dil öğretiminde kelime hazinesinin geliştirilmesi dört farklı başlıkta ele alınabilir: yüksek frekanslı kelimeler, düşük frekanslı kelimeler, teknik kelimeler ve akademik kelimeler. Düşük frekanslı kelimeler (sıklık oranı düşük), teknik ve akademik kelimeler, yüksek frekanslı (sıklık oranı yüksek) kelimelere göre daha geç kazanılır. (Halim, 2018).

Derlem kullanmak öğrencilerin yazılarını geliştirmek için önemlidir. Gilmore (2009) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, derlem dersi alan öğrencilerin yazma becerilerinde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu çalışmaya göre, çevrimiçi derlemleri kullanmak, öğrencilerin yazılarını doğal (gerçeğe uygun) bir şekilde üretmelerine yardımcı olmuştur. Öğretmenlerin tüm yazılara dönüt vermesi her zaman mümkün olmayabilir ve öğrencilere yazılı dönüt vermek tüm öğrencilerin yazılı anlatımlarını eş zamanlı olarak geliştirmek konusunda çok etkili olmayabilir (Gilmore, 2009).

Bu çalışmada metinler, Halliday ve Hassan'ın (1985) önerdiği sözcük bağlaşıklık kategorileri sıklık ve eşdizimlilik başlıkları altında incelenecektir. Bu çalışmanın amacı, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nde Türkçe öğrenen A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeyindeki uluslararası öğrencilerin yazılı sınavlarında kelime kullanım sıklığını ve kullanılan kelimelerin eşdizimliliğini analiz etmektir.

Bu çalışmada metinlerdeki sözcük bağlaşıklığı şu şekilde kategorize edilecektir: ilk olarak dil bilgisel kategoride olmayan sözcüklerin sıklığına göre, her düzeyde kullanılan toplam sözcük sayısı ve kullanılan sözcüklerin eşdizimlerine göre öğrencinin yazma sınavları değerlendirilecektir. Eşdizimli kelimeler, kelimelerin doğasına ve anlamlarına göre kategorize edilmiştir. Eşdizimlilik incelenirken de dilbilgisel sözcükler ve ortografik hatalar dikkate alınmamıştır. Kelimeler sadece anlam ilişkisine göre incelenmiştir. Eşdizimlilik tablolarında öğrencilerin yazılı anlatımlarında aldıkları puanlara da yer verilmiştir.

Mevcut araştırmada her seviyeden (A1-A2-B1-B2 ve C1) 10 öğrencinin yazılı sınavları rastgele seçilmiştir. Her seviyenin yazılı anlatım konuları farklıdır ancak her seviyede 10 öğrenci kendilerine sunulan iki konudan birini seçerek bu konu hakkında yazmıştır.

Bu çalışmada aşağıdaki araştırma sorularının cevapları araştırılmıştır:

1. Türkçe hazırlık sınıfındaki uluslararası öğrenciler tarafından her seviyede sıklıkla ne tür kelimeler kullanılır?
2. Öğrencilerin seviyesi arttıkça kullanılan kelime sayısı da artar mı?
3. Öğrenciler her seviyede ne tür eşdizimler kullanır?
4. Öğrencilerin yazma notları ile eşdizim kullanımları arasında bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma deseni

Bu araştırmada nitel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Her seviye için kelime sayısı ve her seviye için kelime sıklığının analizi için sketch engine programı kullanılmıştır. Eşdizim analizi için nitel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, araştırma sorularına yorum yoluyla cevap arayan bir yöntemdir. İçerik analizinde ise toplanan verileri kavramlarla ve ilişkilerle açıklamak hedeflenmektedir. İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve içerik çerçevesinde bir düzende bir araya getirilerek yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Örnekleme

Bu çalışmanın örneklemini, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nde Türkçe eğitimi alan İstanbul Üniversitesi'nin uluslararası burslu öğrencilerinin yazılı anlatımları oluşturmaktadır. Her seviyeden 10 öğrenci olmak üzere rastgele 50 öğrenci seçilmiştir. Başka bir deyişle, A1 seviyesinden 10 öğrenci, A2 seviyesinden 10 öğrenci, B1 seviyesinden 10 öğrenci B2 seviyesinden 10 öğrenci ve C1 seviyesinden 10 öğrenci rastgele seçilmiştir. Bu öğrencilerin her seviye sonunda girdikleri kur sonu sınavlarının yazılı anlatım bölümü incelenmiştir. Toplamda 50 farklı yazılı anlatıma ulaşılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

2020-2021 eğitim öğretim yılında Türkçe eğitimi alan 50 uluslararası öğrencinin yazılı sınavını değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışma için gerekli izin İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Başkanlığından 844014 sayılı izin yazısıyla alınmıştır.

Derlem sadece her düzeyde 10 öğrencinin yazdığı metinler için oluşturulmuştur.

İlk olarak Sketch Engine programında her seviyede kullanılan kelime sıklığı ve kullanılan kelime sayısı analiz edilmiştir. İkinci olarak öğrencilerin yazılı sınavlarında kullanılan kelimeler arasındaki ilişki eşdizimlilik bağlamında değerlendirilmiştir.

Toplamda 50 farklı metin kullanılan bu çalışmada, her seviyede 10 farklı yazılı sınav analiz edilmiştir. İki farklı değerlendirici, sözcüksel öğeleri kategorize etmiştir, eğer bu iki farklı değerlendirici arasında büyük farklılık varsa üçüncü değerlendirici de sözcük öğelerini kategorize etmiştir.

Metinlerin puanlamasında da geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için iki farklı puanlayıcı ve puanlayıcı ile yapılmıştır.

Bir söylemde bağdaşıklık ve bağlaşıklık unsurlarının nasıl kullanıldığı, yüksek ve düşük puanlı metinleri ayırt etmek için nicel sayılar kadar önemlidir. Yazmanın kalitesi, bağlaşıklığın nicel analizinden çok yazarların yaratıcılığına bağlıdır. Çok iyi ya da çok zayıf yazarlar aynı bağlaşıklık unsurlarını kullanabilirler, ancak bunu farklı şekilde kullanırlar. Dolayısıyla, bir metnin etkililiği ve kalitesi, yazarın üslubuna ve dili kullanım şekline bağlıdır.

Bu çalışmaya örnek teşkil eden öğrencilere her kur sonunda kur sonu sınavı uygulanmaktadır ve her sınav sırasıyla okuma, dinleme, yazma ve konuşma olmak üzere dört beceri alanından oluşur. Her beceri 25 puan üzerinden değerlendirilir ve her sınav toplam 100 puandır. Sınavlar iki farklı öğretim elemanı tarafından gözetlenir ve değerlendirilir.

Kur sonu sınavlarının yazma bölümünde sorulan yazma soruları aşağıdaki şekildedir:

A1

Yabancı bir arkadaşınız sizin ülkenize geliyor. Arkadaşınıza gezi planınız hakkında bir e-posta yazınız.

Ülkenizdeki bayramları ve o bayramlarda neler yaptığınızı anlatınız.

A2

Kendinize 15 sene sonra okumak için bir mektup yazınız.

Sizin ülkenize gidecek bir turiste ülkeniz hakkında bilgi veriniz ve tavsiyelerde bulununuz.

B1

İş hayatında başarı hakkında bir yazı yazınız.

Çocukluğunuzu ve bugünkü hayatınızı anlatan bir yazı yazınız.

B2

Gittiğiniz bir yer hakkında bir gezi yazısı yazınız.

Sizce şimdiye kadar icat edilmiş en önemli teknolojik alet nedir? Anlatınız.

C1

İzlediğiniz bir filmin özetini yazınız

Zamanda yolculuk yaptığınızı hayal edip gittiğiniz zaman dilimini anlatınız.

Yazma sınavlarının değerlendirilmesinde kullanılan puanlama cetveline göre diğer becerilerin değerlendirilmesinde olduğu gibi yazma sınavları 25 puan üzerinden değerlendirilir. Kur sonu sınavlarının yazma kısmı, Avrupa Ortak Çerçeve Programı'nın önerdiği kriterlere göre değerlendirilir. Değerlendirme kriterleri şu şekildedir: dil bilgisi, kelime kullanımı, içerik, tutarlılık, uzunluk, noktalama işaretleri.

BULGULAR

Tablo 1. Seviyelere Göre Kullanılan Kelimelerin Sıklık Analizi

A1	f	A2	f	B1	f	B2	f	C1	f
Bir	29	Çok	57	Bir	118	Çok	41	Bir	38
Sonra	26	Var	47	Çok	35	Orada	17	Olmak	32
Çok	25	Bir	32	İnsanlar	22	Her	14	Çok	28
Gidiyoruz	22	Güzel	30	Her	20	Var	13	Her	25
Güzel	20	Her	26	Sonra	16	Güzel	13	Zaman	21
Var	13	Orada	23	Zaman	15	İnsanlar	12	Başarılı	18
Benim	11	Büyük	13	Büyük	13	Önce	10	Çocukken	17
Gün	11	Sonra	13	Hiç	13	Sonra	10	İş	13
Beraber	10	Zaman	12	Daha	13	Son	10	İşte	12
Kalıyorsun	8	Olur	9	Onun	12	Gün	10	Var	11
İyi	7	Mevsimde	9	Filmin	11	Önemli	9	İnsanlar	11
Yemek	7	Yaz	8	Karar	11	Telefon	8	Sadece	10
İstanbul	7	Yer	8	Olarak	10	Cok	8	Başarılı	9
Yiyoruz	7	Zimbabve	8	İnsanların	10	Oldu	8	Hayat	9
Yapıyoruz	6	Yiyebilirsiniz	8	Gün	10	Kölsay	8	Şey	9
Her	6	Hava	7	Şekilde	10	İyi	8	Eğitim	8
Burada	6	Ziyaret	7	Yeni	10	Gittim	8		
Hafta	6	Genellikle	7	Olduğunu	9	Drone	7		
Merhaba	5	Farklı	7	Kız	9	İki	7		
Önce	5	Belki	7	Olan	9	Şey	7		
Eve	5	Cok	7	Hep	9	Almak	7		
Bekliyorum	5	Gidebilirsiniz	7	Güzel	9	Hava	6		
Bayram	5	İyi	7	Küçük	9	Yer	6		
Değil	4	Gazze	7	Genç	8	Yeni	6		
Alıyoruz	4	Bişkek	6	Rağmen	8	İcat	6		
Nasıl	4	Sebeple	6	Kendi	8	Olan	6		
Türk	4	Şehir	6	İstanbul	8	Bazı	6		
Geliyorsun	4			Vardı	8	Oraya	6		
Ailen	4			Film	8	Disney	6		
İçiyoruz	4			Hiçbir	8				
Sabah	4			Polis	8				

(f: her seviyede kullanılan kelimelerin sıklığı)

Tablo 2. Seviyelere Göre Kullanılan Toplam Kelime Sayısı

Seviye	Toplam Kelime Sayısı
A1	1.092
A2	1.799
B1	1.895
B2	2.124
C1	3.540

Sözcüklerin sıklığı, “sketch engine” programında noktalama işaretleri ve gramer unsurları filtrelenerek analiz edilmiştir. “Sketch engine” programında kelimeler sayıldığında öğrenciler tarafından A1 seviyesinde 1.092 kelime, A2 seviyesinde 1.799 kelime, B1 seviyesinde 1.895 kelime, B2 seviyesinde 2.124 ve C1 seviyesinde 3.540 kelime kullanıldığı görülmüştür. Öğrencilerin yeterlilik düzeyi arttıkça kelime bilgisi ve kullanımlarının da artması beklenen bir sonuçtur. Kelime dağarcığı genişledikçe, öğrenciler bu kelimelerle daha uzun cümleler kurarlar.

Ancak, başlangıç seviyelerinde öğrenciler aynı veya benzer kelimeleri kullanarak çok sayıda tekrar yaparlar. Diğer seviye geçişlerine kıyasla en büyük oranda kelime farkı B2 ve C1 seviyeleri arasındadır. C1 seviyesinde öğrenciler akademik dil dersleri alırlar ve akademik dil, öğrencilerin kelime hazinesini zenginleştirir. B2 seviyesinden C1 seviyesine 1000 kelimenin üzerinde farklılık olması gelişen akademik söz varlığının göstergesidir. C1 seviyesindeki yükselen kelime oranını A2 seviyesi takip etmektedir. A1 düzeyine kıyasla A2 düzeyinde 700 kelimenin üzerinde kelime kullanımı, öğrencilerin dille ilgili temel eğitimi aldıktan sonra farklı konulardaki iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik kelime ihtiyaçlarının arttığını ve bu kelimeleri öğrendiklerini gözlemlemekteyiz. A1 ve A2 düzeylerinde daha çok temel somut sözcükler kullanılırken, B1 düzeyinden itibaren daha çok soyut, meslek hayatı ve akademik alanlar ile ilgili sözcükler kullanılmaktadır. Ancak kelimelerin sıklıkları ile anlamlar arasında düzeylere göre anlamlı bir farklılık yoktur. Yani A1 ve A2 düzeylerinde sıklıkla kullanılan kelimeler B1, B2 ve C1 seviyelerinde de sıklıkla kullanılmıştır. Sık kullanılan kelimeler, sınavda verilen konuya bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir.

Tablo 3. A1 Seviyesinde Kullanılan Eşdizimli Kelimeler

A1	
Öğrenci-Puan	Eşdizimli Kelimeler
Öğr 1-20	İstanbul, Gezmek, Fotoğraf Çekmek, Hediye Almak, Kapalı Çarşı, Sultanahmet Galata, Beşiktaş, Taksim, Galata Kulesi, Tramway
Öğr 2-15	Memleket, Başkent, Turistik Yerler, Nejashi Camisi Kültürel Hediyeler, Kültürel Yiyecekler, Kitfo/Genfo/Kocho
Öğr 3-22	Bayram, Kutlama, Alışveriş, Yemek, Aile, Hediye Annem, Babam, Kardeşlerim, Kızkardeşim
Öğr 4-17	Ülkem, Aile, Anne, Baba, Kız Kardeş, Erkek Kardeş
Öğr 5-20	Egzersiz, Spor, Otel, Alışveriş Merkezi, Endonezya Yemeği, Hediye, Plan, Uçak, Hobi, Gezmek,
Öğr 6-15	Bayram, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Ziyaret, Kıyafet, Temizlik, Hediye, Bayram Namazı, Akraba
Öğr 7-24	Plan, Tatil, Eğlenmek, Parti, Doğum Günü, Hediye, Alışveriş, Aktivite
Öğr 8-15	Türkiye, Türk Yemekleri, Türk Kahvesi, Çay
Öğr 9-25	İstanbul, Şehir, Kalabalık, Taksim, Türkçe, Mercimek Çorbası, Türk Kahvesi
Öğr 10-15	İstanbul, Ayasofya, Sultanahmet, Alışveriş Merkezi, Hediye, Ülke, Ziyaret, Otel, Kapalı Çarşı, Taksim Meydanı, Türk Kahvesi

Tablo 4. A2 Seviyesinde Kullanılan Eşdizimli Kelimeler

A2	
Öğrenci-Puan	Eşdizimli Kelimeler
Öğr 1-21	Kırgızistan, Başkent, Bişkek, Şehir, Göl, Isısık-Göl, Dağlar, Yemyeşil Ormanlar, Masmavi Göller, Geniş Nehirler, Dağ, Kanyon, Manzara
Öğr 2-22	Gemi Kaptanı, Üniversite, Mezun Olmak, Gemi Mühendisliği, Hedef, Gelecek, Ülke, Çin, Japonya, Güney Kore, Üniversite, İstanbul Teknik Üniversitesi, Gemi Ve Deniz Mühendisliği Bölümü
Öğr 3-15	Zengin, Para, Pahalı Kahve, Parti, Lamborghini, Havuzlu Ev
Öğr 4-20	Coğrafya, Kuzey, Güney, Doğu, Kış, Kar, Soğuk Hayvan, Aslan, Zürafa, Yemek, Balık, Pilav, Ülke, Başkent, Pakistan, İslamabad, Murrey
Öğr 5-20	Yemek, Lezzetli, Tatlı, Doğu Yemekleri, Batı Yemekleri İklim, Ilıman, Soğuk, Sıcak
Öğr 6-25	Mezun Olmak, Üniversite, Yüksek Lisans, Doktora
Öğr 7-23	Otobüs, Tren, Taksi, Açık Büfe, Yemek, Pilav, Sebze, Tavuk, Et
Öğr 8-18	Real Madrid, Futbol, Futbolcu, Oyun, Psdört, Fortnite

Öğr 9-18	Hava Durumu, Yağışlı, Rüzgarlı, Güneşli, Sıcak, Rüzgar, Tozlu Vahşi Hayvan, Fil, Kaplan, Aslan, Antilop, Tavşan, Tilki
Öğr 10-22	Lokanta, Türk Mutfağı, Çin Mutfağı, Rus Yemekleri, Rus Kahvaltı, Lezzetli, Yemek, Borç, Pelmeni, Okroška, Sırniki, Kvas

Tablo 5. B1 Seviyesinde Kullanılan Eşdizimli Kelimeler

B1	
Öğrenci-Puan	Eşdizimli Kelimeler
Öğr 1-18	Hedef, Başarı, İş, Yüksek Maaş, Eğitim
Öğr 2-25	İş Adamı, Gıda Üreticileri, Moda Tasarımcıları, Restoran Sahipleri, Kuyumcular Sanat, Yetenek, Resim Çizmek, Pişano Çalmak, Galeri, Müze
Öğr 3-24	Plan, Hedef, Başarı, Eğitim, Sosyal Hayat
Öğr 4-22	Çocuk, Oyun, Park, Eğlence
Öğr 5-22	İş Hayatı, Patron, Saygı, Serbest Zaman, Eğitim, Extra Çalışma, İş, Pilot, Doktor, Mühendis
Öğr 6-19	Seyahat, Deniz, Kamp
Öğr 7-25	Hedef, Eğitim, Başarmak, Sorumluluk, İş Kurmak, Meslek, Doktor, Avukat, Mühendis
Öğr 8-21	Bilgisayar, Bilgisayar Mühendisi, Kodlama
Öğr 9-25	Hobiler, Örgü Örmek, Resim Çizmek, Dikiş, Kuaförlük, Moda Tasarımı, Çocukluk, Gençlik, Masumiyet, Kişilik
Öğr 10-25	Çok Dolgun Bir Ücret, Büyük Bir Statü, Patron Olarak, İşin Avantajları Esnek Saatleri, Tatil Üzün Sürmesi, İkramiyeleri, Memnuniyet

Tablo 6. B2 Seviyesinde Kullanılan Eşdizimli Kelimeler

B2	
Öğrenci-Puan	Eşdizimli Kelimeler
Öğr 1-25	Meyve, Atıştırmalık, Yiyecek, İçecek, Mangal, Hazır Yemek
Öğr 2-17	Deniz, Kum, Güneş, Akdeniz İklimi, Plaj, Güney, Yaz Mevsimi, Ege Kıyı Şeridi
Öğr 3-25	Kazakistan, Almatı, Yedek Kıyafet, Yüzme Havlusu, Güneş Kremi, Sivrisinek Önleyici Krem Dağ, Manzara, Fotoğraf
Öğr 4-18	Hava Koşulları, Rüzgarlı Hava, Alet, Drone, Film Çekmek, Video Çekmek, Gazetecilik, Bilimsel Araştırma, Kuş Bakışı, Panoramik, Arazi Çekmek, Harita Yapmak
Öğr 5-24	Akıllı Telefon, Tablet, Bilgisayar, Alet, İcat, Sosyal Medya, Google, İnternet
Öğr 6-16	Piknik, Balık Tutmak, Gezi, Fotoğraf Çekmek, Yüzmek
Öğr 7-20	Elektrik, İletişim, Arabalar, Makineler, Bilgisayarlar, Cep Telefonları Restoranlarda, Evlerde, Hastanelerde, Fabrikalarda, Film Endüstrilerinde, Askeriyede, Ofislerde
Öğr 8-23	Abd, Ülke, Eyalet, Okyanus, Sahil, Plaj, Deniz Kabukları
Öğr 9-23	Akıllı Telefon, İnternet, Saat, Kamera, Takvim
Öğr 10-19	Seyahat, Vize, Havaalanı, Çin Devlet Ofisi, Havaalanı, Çin Parası

Tablo 7. C1 Seviyesinde Kullanılan Eşdizimli Kelimeler

C1	
Öğrenci-Puan	Eşdizimli Kelimeler
Öğr 1-24	Tarihi, Siyah Beyaz Fotoğrafta, Klasik Arabalar, Vapur, Kalabalık, Yeşilçam
Öğr 2-25	İnovatif, Geleneksel, Okul, Fizik, Matematik, Kimya, İngilizce, Eğitim Teknikleri, Yüksek Puan
Öğr 3-22	Ceza, Silah, Suç, Mücadele, Ölüm, Asker, Emir, Savaş
Öğr 4-24	Film, Yazar, Karakter, Yönetmen, Aktris, Başrol, Tasarım, Makyaj, Oyuncu
Öğr 5-24	Tayland, Phuket, Deprem, Tsunami, Su Altında Kalmak, Yardım, Kurtarmak
Öğr 6-18	Kurtuba, Medeniyet, Endülüs, Mimari, Kültür, Cami Kubbesi, İnşa Etmek, Saray Çeşmesi Plato, Aristo, Sokrat, İbn Rüşd, İbn Farabi
Öğr 7-23	İnceleme, Çözüm, Protesto, Polis, Olay, Emniyet, Komiser
Öğr 8-25	Teknoloji, Elektronik, Uçan Taksi, Akıllı Ev Sistemi, Cep Telefonu, Robot
Öğr 9-24	Ulaşım, Feribot, Tren, Yugoslavya, Göçmen, İstanbul, Ticaret Farklı Kıyafetler, Mektup, Ezan, Cami, Müslüman, Hristiyan
Öğr 10-21	Hastalık, Doktor, Tedavi, Rehabilitasyon, Fizik Tedavi, Tekerlekli Sandalye, Elektrikli Sandalye, Merkezi Sinir Sistemi, Omurilik, Nöron, ALS (Amyotrofik Lateral Scleros), Teşhis

Tablo 8. Seviyelere Göre Öğrencilerin Yazma Puanları ve Kullandıkları Eşdizimli Kelime Sayıları

Öğrenci	A1		A2		B1		B2		C1	
	Puan	Kelime sayısı	Puan	Kelime sayısı	Puan	Kelime sayısı	Puan	Kelime sayısı	Puan	Kelime sayısı
1	20	11	21	13	18	05	25	06	24	06
2	15	09	22	13	25	11	17	08	25	09
3	22	10	15	06	24	05	25	09	22	08
4	17	07	20	18	22	04	18	12	24	09
5	20	10	20	08	22	10	24	08	24	07
6	15	10	25	04	19	03	16	05	18	13
7	24	08	23	09	25	09	20	13	23	07
8	15	04	18	06	21	03	23	07	25	06
9	25	07	18	14	25	10	23	05	24	13
10	15	11	22	12	25	7	19	06	21	12

Eşdizim kullanımı, birincisi anlamsal, ikincisi niceliksel olarak iki açıdan incelenmiştir. Öğrencilerin, yazma bölümünden aldıkları puanları da sözcük kullanımına paralel olarak değerlendirilmiştir.

A1 seviyesinde diğer seviyelere göre aynı kelimelerle daha fazla tekrar vardır. Tekrarlanan kelimeler genellikle ardışık cümlelerde. Düşük puanlı yazılar, ardışık cümlelerde tekrarlar içermektedir. Anlamsal olarak bağdaşık sözcüklerin kullanımı ile metinlerin her düzeydeki puanlaması arasında bir ilişki yoktur. Başka bir deyişle yazılı sınavların puanlanması, metindeki kelimelerin kullanımına ve verilen konuyla ilgili olmasına göre yapılır. Öğretmenler dilbilgisi açısından yanlış metinlere genellikle düşük puanlar verirler. Eşdizim kullanımının ve kullanılan kelime sayısının metinlerin puanını etkilememiş olduğu sonucuna varılabilir. Puanlama cetvelinde sözcüklerin doğru kullanımına yer verilirken, bu puanlamanın eşdizimli kelime kullanımıyla ilişkili olmadığı ve eşdizimli kelimelerin kullanımının bir metni akıcı ve tutarlı yapmak için yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

C1 düzeyinde, eşdizimli kelimelerin içeriği daha akademik düzeyde ve soyuttur. C1 seviyesi eşdizim gruplarındaki kelime sayısı B2 seviyesinden önemli ölçüde yüksek değildir. Hem B1 hem de B2 düzeylerinde, teknoloji ve mesleklerle ilgili sözcükler sıklıkla kullanılmaktadır.

A1 ve A2 seviyelerinde aile, günlük rutinler, arkadaşlar, yemek, şehir gezisi, okul ve hava durumu gibi günlük hayatla ve günlük hayatta karşılaşılan durumlarla ilgili kelime grupları kullanılmıştır. Bu sözcükler günlük konuşmalar ve günlük ihtiyaçlarla ilgilidir.

Elde edilen bulgulardan, eşdizimli sözcük kullanımının tutarlı ve akıcı bir metin sağlamadığı sonucunu çıkarabiliriz. Eşdizimliliğin sağlanması ile birlikte öğrencilerin nitelikli bir metin oluşturabilmeleri için dilbilgisi, sözcük bilgisi, noktalama işaretleri ve metin bilgisine sahip olmaları gerekir.

Ayrıca, her seviyede öğrencilerden iki konudan herhangi biri hakkında yazmaları beklenirken, A1 ve A2 düzeyinde benzer konularda yazılar yazılırken ve benzer somut kelimeler kullanılırken, seviyeler ilerledikçe kullanılan eşdizimli kelimelerin çok farklı disiplinlerdeki kelimeleri kapsadığı ve öğrencilerin seçtikleri konuları farklı açılardan değerlendirerek yazdıkları görülmüştür.

Puanlama ve eşdizimli kelime sayılarının bulunduğu Tablo 8'e bakıldığında, hiçbir düzeyde kelime sayısı ve yazma notu arasında tutarlılık yoktur. Tablolara bakıldığında, yazma notu yüksek olan öğrencilerin eşdizimli kelimeleri daha fazla kullanımı, ya da yazma notu düşük olan öğrencilerin eşdizimli kelimeleri daha az kullandığı söylenemez.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bir dili yabancı dil olarak öğrenenlerin kelime kapasitesi anadili olarak dili kullananlardan farklıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler günlük ve akademik hayatta karşılaştıkları konularla ilgili söz varlığına sahiptirler.

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen üniversite hazırlık öğrencilerinin yazılı anlatımlarında kelime kullanım sıklıkları ve eşdizimli kelimeleri kullanımları hakkında bulgular elde edilmiştir. Öncelikle, sıklık analizine ve kelime sayımına göre, bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin her düzeyde kullandıkları kelime sayısının bir önceki düzeye göre arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu, dil gelişiminin beklenen bir sonucudur. Her düzeyde sık kullanılan sözcüklerin anlamsal olarak bir farklılık göstermemesi şaşırtıcıdır. Ancak başlangıç düzeylerinde sık kullanılan sözcük sayısı üst düzeylere göre daha fazladır. Mevcut çalışmanın eşdizim analizine gelince, B2 ve C1 gibi daha yüksek seviyelerde kullanılan kelime çeşitliliği A1, A2 ve B1 seviyelerine göre daha fazladır. Daha düşük seviyelerde, çalışmanın örnekleme tarafından benzer eşdizimler kullanılmıştır.

Eşdizim kullanımına gelince, öğrencilerin yabancı dildeki yeterliliklerinin yanı sıra ana dillerindeki sözcük bilgisi de son derece önemlidir. Bir konu, bir öğrenci için çok sayıda kelime çağrışımı yaparken aynı konu başka bir öğrenci için aynı oranda kelime çağrışımı yapmayabilir. Öğrencilerin eşdizimli kelimeleri kullanım oranları doğrudan dil yeterliliklerine bağlı olmayabilir. Kelime kullanımının yanında diğer metinsellik ölçütlerinin kullanımı da bir metnin oluşturulmasında önemli rol oynamaktadır. Bir metnin başarısı, tam olarak eşdizimli sözcüklerin kullanım sıklığına bağlı olmayabilir.

Metin oluştururken okuyuculara rehberlik etmek ve bir söylemi bütünsel bir şekilde sunmak için tekrar, eşdizimlilik, geçiş ifadeleri ve diğer bağdaştırıcı araçlar kullanılır. Bir kompozisyonun parçaları bir yapbozun parçaları gibidir, nasıl bir parçanın yanlış yere yerleştirilmesi görsel bütünlüğü bozuyorsa, metinlerdeki yanlış kullanımlar da metnin bütünlüğünü bozmaktadır. Bağlılığı sağlayan unsurlar net bir şekilde ifade edilen bağlantılar kümesidir, okuyucular metnin oluşumunu bu unsurların ipuçlarıyla anlayabilirler. Bağlılık, bağdaşıklığı garanti etmez, ancak onunla ilgili çıkarımlar sağlar. Bağlılık, yalnızca sistematik bir metin oluşturulması değil, aynı zamanda herhangi bir metnin içeriğinin herhangi bir okuyucuya anlaşılır bir şekilde sunulmasıdır (Emah ve Omachonu, 2018: 79).

Etkili yazma ve okuduğunu anlama, herhangi bir yazılı metnin dil öğeleri arasında yer alan bağdaşık ilişkilerin sonucudur. Tutarlı ilişkiler ağı, herhangi bir yazılı metni anlamak için önemlidir. "Yazarlar, cümleleri açık ve doğal bir şekilde bağlayacak bilgi birikimine sahip olmalıdır. Okur, metni anlamlandırmak için metinle iletişim halinde olduğu için yazarın aktif işbirlikçisidir" (Emah ve Omachonu, 2008: 79).

Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin dilsel yeterliliğinin gelişmesinde kelime öğretimi son derece önemlidir. Kelime öğretimi farklı açılardan ele alınabilir. Başarılı bir kelime öğretimi, bağlam içinde yeni kelimelerin doğru kullanımını sağlamalı, müfredat ve program geliştirme sırasında hem ana dilde hem de hedef dilde kelime öğretimi öğretim sistemine dâhil edilmelidir. Öğrenenlerin ana dillerindeki kelime hazinesi yabancı dildeki kelimelere erişimlerinde kolaylık sağlamaktadır. Bu nedenle, kelime öğretimi iletişimsel işlevleri hedeflemelidir, sözlüksel öğrenmenin çoğu bilinçli bir öğrenmeden ziyade bilinçaltı bir süreçte gerçekleşir (Stringer, 2019: 198). Kelime bilgisi ve dil bilgisi iyi olan öğrenciler hem okuduğunu ve dinlediğini anlamada, hem de yazılı ve sözlü anlatımlarında daha başarılı olurlar. Öğrencilerin yazılı ve sözlü anlatımlarının daha önce belirlenmiş ölçütlere göre değerlendirilerek öğrencilere gerekli geri bildirim sağlanması, yazılı ve sözlü anlatımlarının gelişmesine önemli oranda katkı sağlar.

ÖNERİLER

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen farklı okullardaki ve farklı yaş gruplarındaki öğrencilerin yazılı anlatımlarına erişim sağlanarak geliştirilebilir.

Çocukların yazılı anlatımlarındaki sözcük kullanımı farklı açılardan değerlendirilebilir.

Öğrencilerin yazılı metinlerinin ortografik, sözdizimsel ve morfolojik analizi yapılarak katılımcıların ana dillerine göre kategorize edilebilir.

Etik Metni

2020-2021 eğitim öğretim yılında Türkçe eğitimi alan 50 uluslararası öğrencinin yazılı sınavını değerlendirme izni İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Başkanlığından 844014 sayılı izin yazısıyla alınmıştır.

“Bu makalede dergi yazım kuralları, yayın ilkeleri, araştırma ve yayın etiği, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek herhangi bir ihlalden yazar(lar) sorumludur.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Yazarın bu çalışmaya katkısı %100'dür.

KAYNAKÇA

Bacha, N. N., Cortazzi, M. & Nakhle, F. (2002). Academic Lexical Literacy: Investigating the Cohesion of Arabic Speakers' Essays in English. *IJAES*, 3.

Bacha, N. N., Cortazzi, M. & Nakhle, F. (2002). Academic Lexical Literacy: Investigating the Cohesion of Arabic Speakers' Essays in English, *IJAES*, 3, 119-152

Balcı, H. A. (2006). Metin Dilbilim Açısından Bir Çözümleme. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (21), 191-204.

Carter, R. (1987). *Vocabulary: applied linguistic perspectives*. Allen and Unwin.

- Çalışkan, N. (2016). Öğrenir Derlemleri: Kapsam, Tasarım ve Uygulamalar . *Turkophone*, 1 (1) , 40-53 .
- De Beaugrande, R. & Dressler, W. (1981). *Introduction to text linguistics*. London & New York: Longman.
- Dilidüzgün, Ş. (2017). *Metindilbilim ve Türkçe Öğretimi Uygulamalı Bir Yaklaşım*. Anı Yayıncılık.
- Emah, S. S. & Omachonu, C. G. (2018). Functions of Cohesive Devices in Text Comprehension and Writing. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 3 (1).
- Enyi, A. U. & Orji, E.C. (2019). Lexical Cohesion in Non-fictional Narrative as Discourse: A Study of Ngugi Wa Thiong'O's Decolonizing the Mind. 7(3).
- Gilmore, A. (2009). Using Online Corpora to Develop Students' Writing Skills. *ELT Journal*, 63 (4) pp. 363-372
- Halim, H. A. (2018). *Corpus frequency approach in lexical studies*. Paper presented at Postgraduate Seminar SLCP April 24, Universiti Utara Malaysia.
- Halliday, M. A. K. & Hasan. R. (1976). *Cohesion in English*. Longman.
- Halliday, M. A. K. & Hasan, R. (1985) *Language, Context and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Deakin University Press, Geelong.
- Hasan, R. (1984). *Coherence and cohesive harmony*. In Flood, James (ed.) 1984: 181-218.
- Karadag, B. M. (2020). Yabancılara Türkçe öğretiminde eşdizimlilik: Bir model önerisi. *Dilbilim Dergisi*, 34, 27-56.
- Meunier, F. (2021). Introduction to Learner Corpus Research, *The Routledge Handbook of Second Language Acquisition and Corpora* (pp.23-36), Chapter: 3, Publisher: Routledge.
- Malah, Z. (2020). Lexical Cohesion: A Brief Review on Theoretical Emergence, Development and Practical Application in Discourse Studies. *International Journal of Linguistics and Communication*, 8 (2), 46-61.
- Morris, J. (1991). Lexical Cohesion Computed by Thesaural Relations as an Indicator of the Structure of Text. *Computational Linguistics*, 17 (1).
- Ocak, G. & Akkaş Baysal, E. (2016). Evaluation of English Textbooks in Terms of Textuality Standards. *Journal of Education and Training Studies*, 4 (12).
- Raman, M. G. & Mathew, S. E. (2020). Lexical Cohesion in ESL Writing. *Research Journal of English Language and Literature (RJELAL)*, 8 (2), 185-194.
- Rhiney, K. (2010). Text/textuality. In B. Warf (Ed.), *Encyclopedia of geography*. (2809-2813). *Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.* doi: <http://dx.doi.org/10.4135/9781412939591.n1129>
- Stringer, D. (2019). *Lexical Semantics: Relativity and Transfer Indiana University, USA* –Chapter 7
- Ülper, H. (2011). Öğrenci Metinlerinin Tutarlılık Bağlamında Değerlendirilmesi. *Turkish Studies, - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 6(4), 849-863.
- Wang, J. & Zhang, Y. (2019). Lexical Cohesion in Research Articles. *Linguistics and Literature Studies* 7(1), 1-12.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.